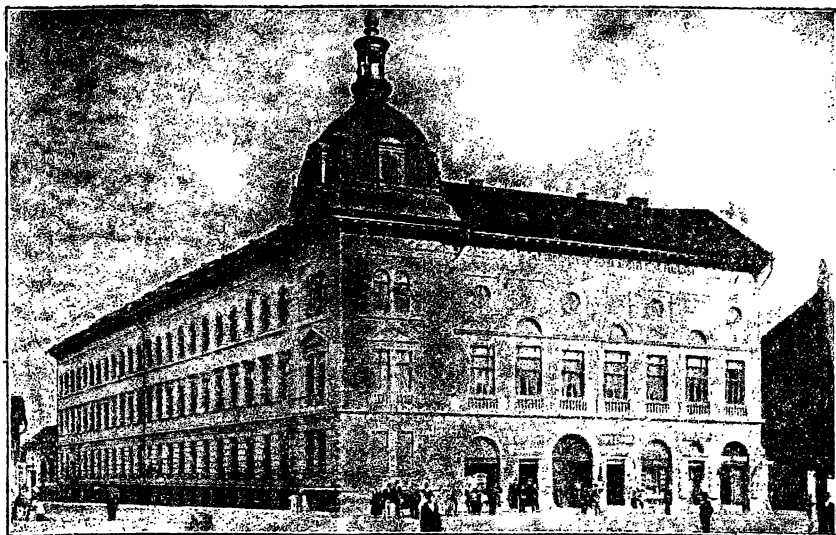

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZ-
KERÜLET THEOLOGIAI FAKULTÁSÁNAK

ÉRTESITŐJE

AZ 1922.—23. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :
DR. MAKKAI SÁNDOR,
A THEOL. FAKULTÁS IGAZGATÓJA.

A REF. THEOL. FAKULTÁS KIADVÁNYA.

CLUJ—KOLOZSVÁR,
1923.

I.

Az intézet állapota.

A) Szellemi állapot.

a) Hatóságok, tanárok.

1. Az intézet *tanulmányi főfelügyelője* Nagy Károly püspök.

2. Az 1922. július hó 15—17. napjain tartott egyházközségi közgyűlés betöltölte intézetünk *főgondnoki és gondnoki* székét s megválasztotta az 1923—27. évi ciklusra *előjáróságunk* tagjait. Főgondnokká Ugron István volt miniszter, a romániai magyarság egyik legkiemelkedőbb vezérférfia választotta meg, aki gazdag tapasztalataival, bölcsességével, fáradhatatlan irányításával és támogatásával már az elmúlt egy iskolai év alatt is fel nem becsülhető szolgáltatásokat tett intézetünknek. Az új főgondnok a szept. hó 24-én tartott előlj. gyűlésen tette le hivatali esküjét és foglalta el főgondnoki székét. E helyről is kívánunk életére, munkájára áldást a kegyelem Urától! Gondnokká dr. *Grandpierre* Emil, eddigi h. gondnokunk, intézetünk odaadó barátja és támasza választotta meg, aki már az előző években értékes tanácsokkal és tettekkel mutatta meg szeretetét és buzgalmát a szent ügy iránt, amelyet intézetünk szolgál. Az előjáróság lelkészi tagjaivá *Vásárhelyi* Boldizsár, *Sófalvy* Károly, *Vásárhelyi* János, *Hegyi* András, dr. *Gönczy* Lajos, világi tagjaivá dr. *Filep* Gyula, *Kovács* Dezső, dr. *Kovács* András aa. választottak meg; mindannyian kipróbált hűségű és buzgalmú férfiak. Előjáróságunk tanártagjai voltak ez évben dr. *Makkai* Sándor igazgató, dr. *Tavaszy* Sándor gazd. felügyelő, dr. *Kecskeméthy* István és dr. *Imre* Lajos tanárok.

3. *A fakultás tisztviselői* Igazgató dr. *Makkai* Sándor; gazd. felügyelő, könyvtáros és előlj. jegyző dr. *Tavaszy* Sándor; internátus-konviktusi felügyelő dr. *Imre* Lajos; háznagy: *Bekess* Károly. A választott tisztviselők mandátuma 1924. júl. 1-én jár le a háznagy szolgálati éveinek száma 4.

4. Az intézet *egyházkerületi képviselője*: dr. *Kecskeméthy* István.

5. *Tanári karunkban* a következő új mozzanatok és változások estek Dr. *Imre* Lajos, a gyak. theologia ny. r. tanára tanszékét tünneplényes székfoglaló értekezésével 1922 szept. 24-én foglalta el véglegesen, de már 1922 április 1-től mint r. tanár működött. *Pálmay* Lenke tanítónőkéző int. igazgató ellávoztával a népiskolai módszertan és tanítási gyakorlatok előadását és vezetését *Kovács* Dezsőné urnő vette át és végezte kiváló buzgalommal és rátermettséggel; dr. *Ionescu* Pétert a román nyelv és irodalom kinevezett tanárát intézetünknel ez évben *Pálffy* Márton unit. főgymn. tanár helyettesítette.

A II. félétől kezdve tanárkarunk és előjáróságunk felterjesztésére az igazgatótanács hozzájárult ahoz, hogy az üresedésben levő újszövetségi és filozófiai-pedagógiai tanszékekre helyettes tanárokat alkalmazhassunk a végleges belöltésig. Az előbbi tanszék teendőit dr. *Gönczy* Lajos theol. m. tanár, az utóbbit *Nagy* Károly okl. theol. tanár aai látták el. Rajtuk kívül az újszövetségi tanszéknek már a tanév elején elvállalt óráit tovább is eláttá dr. *Kecskeméthy* István, a filozófia és pedagógiai tanszék ugyanilyen módon elvállalt óráit pedig dr. *Tavaszy* Sándor és dr. *Imre* Lajos tanárok.

6. *Magántanáraink* közül az idén egyik sem tartott előadást.

7. *Tanári kar*:

1. Dr. A. *Cramer*, az utrechtai egyetem professora, tiszteletbeli tanár; megválasztatott az 1921 jul. 2-i ker. közgyűlés által, mint egyházunk kiváló barátja és pártfogója s az őskeresztyén történelem elsőrangú szaktudósa.

2. Dr. *Makkai* Sándor igazgató, a vallásbölcészlet és a keresztyén hittan ny. r. tanára, egyházkerületi főjegyző — püspök-helyettes, a Ref. Szemle felelős szerkesztője, a kolozsvári ref. kollegium előjáróságának, a Szeretetház kebli tanácsának tagja, ehm. tanácsos, presbiter, az ehker. nyugdíj bizottság, a liturgiai, énekügyi és parochiális könyvtár-bizottság tagja; az E. M. E. bölcészeti szakosztályának választmányi, az Erdélyi Irod. Társaságnak rendes tagja, az „Az Út” társszerkesztője, a Pásztortűz munkatársai szolgálata éveinek száma 6; intézetünknel működik 1918. szept. 1. óta.

3. Dr. *Kecskeméthy* István a keleti nyelvek és ószövetségi tudományok ny. r. tanára. egyh. kerületi képviselő, a Ref. lelkes-egyesület és az Evangéliumi Munkások Erdélyi Szövetségének elnöke, a Magyar Párt alelnöke, presbiter; szolgálata éveinek száma 28. Intézetünknel működik 1895 szept. 1. óta.

4. Dr. *Tavaszy* Sándor, az egyháztörténelem ny. r. tanára, gazd. felügyelő, könyvtáros, előlj. jegyző, ehm. tanácsos; a Paroch. könyvtárbizottságnak, az Emke igazgatóválasztmányának tagja, az „Az Út” társszerkesztője, a Pásztortűz munkatársa; szolgálati éveinek száma 3. Intézetünknel működik 1920 jun. 1 óta.

5. Dr. *Imre* Lajos, a gyakorlati theologia ny. r. tanára, az angol nyelv tanítója, internátus-konviktusi felügyelő, az összevont ifjúsági egyletek felügyelő tanára, tanárkari jegyző, ehm. tanügyi előadó, az egyhker. tanügyi bizottság tagja, a Ref. Szemle társszerkesztője, az Ifjú Erdély főszerkesztője, Az Út felelős szerkesztője; szolg. éveinek száma 2. Intézetünknel működik 1921 szept. 1 óta.

6. *Nagy* Károly okl. theol. tanár, a filozófiai-pedagógiai tanszék helyettes tanára 1923 febr. 1-től.

7. Dr. *Gönczy* Lajos ref. lelkész, theol. m. tanár, az újszöv. tanszék helyettes tanára 1923 febr. 1-től.

8. Dr. *Filep* Gyula, egyetemi m. tanár, volt vm. főorvos, intézeti orvos, a közegészségtan és orvosi ismeretek tanára; szolg. éveinek száma 21. Intézetünknel működik 1902 óta.

9. Dr. *Kirchknopf* Gusztáv. ág. ev. lelkész, theol. m. tanár, az ev. hittan és újszöv. exegézis előadó tanára, a német nyelv tanítója. Intézetünknel működik 3 év óta.

10. *Kovács* Dezsőné, a népisk. módszertan előadó tanára, a gyak. tanítások vezetője. Intézetünknel működik 1 év óta.

11. *Nagy* Gerő, az egyházi érek és zene r. tanára. Intézetünknel működik 1922 ápr. 1. óta.

12. *Pálffy* Márton unit. koll. tanár, a román nyelv h. tanára. Intézetünknel működik 1 év óta, mint dr. *Ionescu* Péter kinevezett tanár helyettese.

b) *Hallgatók.*

Beiratkozott az egész év folyamán 118 theologus, 36-tal több, mint a tavaly. Ebből az *első félév elején* 12 negyedéves, 25 harmadéves, 23 másodéves és 51 elsőéves volt; a *második félév végén* (összevonások által) 13 negyedéves, 23 harmadéves, 25 másodéves és 50 elsőéves. Évközben *abszolált* 1 negyedéves, *exmitáltatott* 3 negyedéves, 3 harmadéves, *külföldön tanult* 1 harmadéves, *meghalt* 1 másodéves, *kilépett* 5 első éves, *evangelikus* 1 negyedéves, 2 harmadéves, 2 másodéves, 3 elsőéves, *rendkívüli hallgató* 2 elsőéves.

Az I—II. éven még mindig van 18 *görög-pótlós* érettségis ifjú

tanárkarunk, tekintettel arra, hogy az lg. tanács addig, amíg a felvételi módozatok esetleg nem reformáltak úgy, hogy a görögnyelvet a theológián lehessen kezdeni, a görög érettségi megszerzését továbbra is kötelezőnek mondotta ki, az illetőket 1923. szept. 1-éig a görög érettségi letételére kötelezte. Ezenkívül kereskedelmi érettségivel bir 2 ifjú; tanítói képesítéssel 4. Ezeket szintén kötelezte tanári karunk az érettségi és görög érettségi megszerzésére 1923. szept. 1.-éig.

Az 50—1917. sz. konventi határozat alapján a III.—IV. évet összevontan végezte 2 hallgató, az I.—II. évet 1 hallgató, egyetemi végzettségének beszámításával az I.—II. évet egy hallgató.

A hallgatók *nyelvismeretére* vonatkozólag magyarul és románul beszél 6, magyarul és németül 5, magyarul, németül és oroszul 1, magyarul, németül és románul 3, a többi csak magyarul.

Az Erdélyi egyházkerületben illetékes 105, a királyhágómelléki kerületben 13.

B) Anyagi állapot.

a) Jelentés az intézet anyagi állapotáról.

1. Intézetünk vagyona áll két házból, az egyik az intézet épülete, a másik a bérház. Az intézeti házon fennálló tartozás a tanév elején annuitásos kölcsönben 114.957 lej, lejár 1945-ben. Az intézet vagyonát képezi továbbá 21 hold föld, amelyből a „Borháncs“ dűlőben levő 15 hold 427 öl területet a járási kisajátítási bizottság 1922. szept. 15 -én hozott határozatával, holdanként 400 lei árban kisajátítani rendelte. A hozott határozatot a kolozsvári vm. kisajátítási bizottsághoz 1922. szeptember 20-án megfellebbeztük, tárgyalás és határozathozatal mai napig nem történt. Az intézet további vagyonát képezik, betétek és pedig az egyházkerületnél 175,985.55 lej, helybeli pénztintézetnél 73,832.58 lej; járadékok: Bethlen-kollégiumtól 16 drb. ösztöndíj (az idén 1600 lei volt), államsegélyből, amelynek összege 1921. július 1-től 330,902 lei. részben személyi, részben dologi kiadásokra; egyházmegyei ösztöndíjak, amelyek még nem folytak be és végül 61,018 lej értékű értékpapirokból, melyekből 57,350 lej hadikölcsönkötvény, amelyek 1919. év második felétől kezdve nem kamatoztak, a többi jelzálogkötvény és pénztintézeti részvény alacsony kamatozással.

2. A vagyon gyümölcsözik ingatlanok bérjövödelméből, amelyekből eddig befolyt 102,262 lej (ebben azonban bennefoglaltatik az államrendőrségnek bérházunk után fizetett 2 évi tartozása, amelyet f. évi március folyamán fizetett ki), kamatjövödelemből (a félévi elszámolás alapján) 7667·78 lej, járadékok címén 332,402 lei. A vagyont az intézet előjárósága kezeli a gazd. felügyelő tanár útján.

3. Tandijat a jó előmenetelű protestáns hallgatók nem fizetnek azoknak azonban, kik tanulmányaikkal nincsenek rendben, évi 100, más vallásuaknak pedig évi 200 lej tandij van megállapítva.

4. Az 1922—23. évi költségvetés főbb tételei voltak: a) *Szükségletek*: Személyi kiadások 230.300 lej, ösztön- és pályadíjak: 7340 lej, fűtés és világítás: 25.520 lej, karbantartás: 31.430·15 lej, rovatok: 30.000 lej, kamat és törlesztés: 9880 lej; b) *Fedezet*: Kamatjövödelem: 9585·15 lej, bérjövödelmek: 100.125 lej, segélyek 199 760 lej, díjak: 25.000 lej. *Szükséglet* főösszege 334,470·15 *Fedezet* főösszege 334470·15.

5. Intézetünk törzsvagyonának emelését szolgálja ez évben létesített egyetlen alap Görgényi egyházmegye theologiai alapja 2730 lej (12°/o-ot kamatozik).

6. Intézetünk tanári kara f. tanév október havában folytatta a megkezdett gyűjtőakciót Szatmár—Szilágyság vidékén (Szatmár, Nagykároly, Tasnád, Szilágysomlyó). E gyűjtés eredménye 17.762·30 lej, mely a theol. hallgatók segélyezésére fordított. Ezenkívül alábbi adományok folytak be Görgényi egyházmegye hiveinek és lelkeszeinek rovatára 2730 lei (Görgényi egyházmegye theologiai alapja) Bethlen Gábor-émlékünnepély perselypénze Bethlenképre 1065 lej, akad. istentiszteletek perselypénze 2328·50 lej, Kerekes András 200 lej (pályadíjra), Nagykárolyi theologus bál jövödelme 4328 lej, Börvelyi hives perselyp. 17·87 lej, Babos és Keresztes-cég 1000 lej (Konvictus javára) Heinrich-szappangyár 1000 lej (Konvictus javára) Mészáros Albert 40 lej, Magyardécsei hives perselypénze 300 lej, Margittai hives perselypénze 20 lei, G. E. 200 lej (legjobb pályamunka díjra).

7. Tanári nyugdíjúgy. Igazgatótanács által megállapított 10°/o-os nyugdíj-járulékot pénztárunkba beszéditük igazgató-tanácsnak való átadás végett.

8. A tanári tanulmányi alap, amely pótkoll. és vizsgadíjak járulékaiból növekszik, jelenleg 3824·70 leit tesz ki.

9. Ifjaink az idén csupán a Bethlen kollegiumi ösztöndíjakat

élvezték 1600 lei értékben. Az egyházmegyei ösztöndíjak közül semmi nem folyt be.

Segélyezés javarészt alkalmi segélyek és legációk képezték.

b) *Internátus. Konviktus. Segélyezés.*

Internátus konviktusunkat az ifjak által fizetett internátusi, konviktusi és termény-fizetségekből tartjuk fenn.

Az internátusba felvételt az I. félévben 95 ifjú, kik közül az I. félév folyamán öt eltávozott ugyan, de a II. félévben ugyanannyi vételezve föl, a létszám megmaradt. Ha már a múlt évben s nagy nehézségekbe ütközött a 62 ifjú elhelyezése, most a 95-nek csak úgy tudtunk helyet adni, hogy egyetlen tantermünket is lakószobának rendeztük be, a meglevő lakószobákba pedig, ahol csak lehetett, még egy-egy helyet szorítottunk. S ha a múlt évi túlszűkölttség sok nehézségei okozott úgy tanulmányi, mint a társadalmi együttélés szempontjából, elképzelhetetlenre növekedtek e nehézségek a jelen tanévben. A közegészségügy, a nevelés érdeke és az intézet épsége, melynek helyiségei tönkremennek e tömeges megviselés alatt, egyformán megtiltják, hogy a jövő iskolai évre ennyi ifjút bentlakónak felvehessünk, ha az intézet felszabadítása iránt azóta állandó sürgetésünk és kéréseink meghallgatásra és teljesítésre nem találunk.

A konviktus tagjainak száma két kintlakóval volt több, mint az internátusé, mert az intézetben lakók mindnyájan a konviktusban étkeztek. Az ételmezés ez évben is házi kezelésben volt, a felügyelő tanár ellenőrzése mellett *Bekess Károly* háznagy és felesége vezették lelkiismeretes buzgósággal, igyekezték, hogy a folyton fokozódó drágaság és a beszerzés nehézsége a konviktus üzemét ne tudja megszakítani, s az igen alacsonyra megszabott konviktusi díjakkal és természetbeni fizetéssel ki lehessen állítani a szükséges ételmezést. Az ételmezés mindezek dacára is kielégítő volt.

A díjak a következőkép voltak megállapítva: Internátusi díj: 500 Lei, konviktusi díj: 1600 Lei, természetben: 1.5 q. búza és 10 kgr. zsir. Az internátusi díjak egész évi összege 47.500 Leit tett ki, a konviktusi díjaké 152.000 Lei. Terményből búza természetben befizetett 42 q, zsir 4 q. 26 kg. Megváltatott pénzzel tehát be nem szolgáltatott termény értéke búzában: 36.140 Lei, zsirban: 22.961 Lei.

A hátrálékok ez évben, sajnos, sokkal a múlt évi fölé emelkedtek, pedig a segélyezés mértéke nagyobb volt a múlt évinél. Kétségtelen, hogy a gazdasági viszonyok általános súlyosbodása mellett ez nagy mértékben tulajdonítható ijúságunk könnyelműségének is, melynek elég sok tagja nem értette még meg a reá váró hivatás kötelező erejét, s nehezen szokik hozzá ahhoz, hogy saját magát felelősségre vonja és fegyelmezzze. Az internátusi díjhátrálék 6706 Lei, a konviktusi díjaké: 7900 Lei, természetbeni fizetések hátráléka: 633 kg. búza, 74 kg. zsir 7290 Lei értékben.

Internátus konviktusunk felszerelése gyökeres újításra szorul. A bentlakók számának megnövekedésével kénytelenek voltunk úgy az internátus bútorzatának egyes darabjait kijavíttatni vagy újakkal pótolni mint a konviktusi felszerelést újítani, bár természetesen igen csekély százalékban. Ettől azonban — bármily nehéz kiadásokkal járjon is intézetünkre — bizonyos mértékben nem lehet eltekinteni.

Az intézeti nevelés és együttélés kérdésében szintén sok kívánnivaló maradt fenn ez évben is. Az intézet rendjének fenntartása, mely az ifjúság belső fegyelmezettségéből kellene hogy folyjék, ez úton teljesen nem sikerült, az egymás fegyelmezése és testvéri együttérzés még nem valósult meg teljesen.

Szegénysorsú hallgatóink az idén is élveztek segélyeket. A Bethlen ösztöndíj összege ez évben — nem állván módjában a kollegiumnak a már néhány év óta eszközölt felemelést végrehajtani — csak 100—100 Leit tett ki, az egyházmegyei ösztöndíjak (4 ösztöndíj) a 300 L. Összesen 1200 L. A főt. és mélt. Igazgatótanács úján a kultuskormány által adott 30.000 Lei államszegély alkalmi segélyképen három ízben, összesen 29.412.50 Lei. Az összes segélyezés így, az egyházközségi tegátumokkal együtt, melynek összege 194.654 Leit tett ki, 243.566.50 Lei volt, melyből egy növendékre átlag 2100 Lei jutott. Bár a jelen évi segélyezést a gazdasági viszonyok, hallgatóink közül soknak a szegénysége igazolta, a segélyszámlát jövőre mindenestre növelnünk kell, viszont a segélyezés ekkora mértékét intézetünk anyagi helyzete aligha fogja megengedni. A segélyezés lehetővé tételéért mindenkinek, aki hozzájárult, elsősorban pedig a kultuskormánynak, e helyről is hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

A jövő évi díjakat, a folytonos drágulás következtében, emelni vagyunk kénytelenek, de ezt is csak úgy lehet megállapítani, ha a jövő év folyamán esetleg szükségessé váló felemelés

jogát az Előljáróság fenntartja magának. A jövő évré így: konv. díj: 2200 Lei, 150 q. búza, 10 kgr. zsír, int. díj 800 Lei.

C) Tan- és nevelőeszközök.

a) *Intézetünk* épületének nagy részét az idén is nélkülözni voltunk kénytelenek. Az egész II. emeletet továbbra is a C. F. R. tartotta megszállva, tanáraink lakásainak elrekvirált részei is lefoglalva maradtak. Megnövekedett számú ifjúságunk keservesen szynylte meg ezt a lehetetlen állapotot, tantermekbe és szűk cellákba zsufolva s dacára a legújabb lakbértörvénynek, amely az iskolai épületeket föltétlenül mentesítendőknék jelenti ki a rekvirálas alól, sőt a bérlet alól is, tovább folyik az a példátlan eset, hogy az erdélyi ref. egyházkerület legfelsőbb és legfontosabb tanintézete hivatását csak megbénítva és vergődve szolgálhatja s tanárai nem jutnak hozzá dolgozó szobáikhoz és családjaik tisztességes elhelyezéséhez.

Ezillen az állapot ellen már a tanév elején a Püspök úr öméltósága táviratilag kért orvoslást a kormány elnökétől, Ugron István főgondnok úr öxellentíája pedig több ízben személyesen is járt a kormánynál, ezenkívül előljáróságunk kiküldöttei, a gondnok és az igazgató a helyi hatóságokat is megkeresték. A mult év okt. havában *Banu* kultuszminiszter úr fel is kereste intézetünket és személyesen is meggyözdödött az állapot tarthatatlanságáról, melyet intézeti. orvosunk lemondása is dokumentált, nem vállalván felelősséget az ifjak egészségi állapotáért. Mindezideig azonban, noha jóakarát mutatkozott a kormány és a C. F. R. részéről is, döntő eredményt nem értünk el. A jövő isk. évre azért, — reményelvén a helyzet megoldását, de félve a rossz lehetőségtől is — a ref. kollégium előljáróságához fordultunk 25 ifjúnak a koll. internátusba való felvételért, hogy tantermeinket visszaadhassuk rendeltetésüknek és disztermünkét megkimélhessük a mindennapi használattól. A koll. előljárósága volt szives elvileg beleegyezni kérésünkbe a részletekre vonatkozó későbbi megállapodások fentartásával.

Internátusi és konviktusi felszereléseinket ideiglenes javításokkal és némi pótlással igyekeztünk megfelelővé tenni, de a gyökeres új berendezkedést sokáig halasztani már nem lehet. Tantermeink primitív butorzata is javításra és felcserélésre vár. Az internátus zsúfoltsága nagyban hátráltatta az ifjak önképző és tanulmányozó munkáját s sok betegségnék is okozójává lett.

b) Könyvtárunk állapotáról a következőket jelenti a könyvtárosanár: Könyvtárunk állománya az 1922—23 tanév folyamán jelentékenyen növekedett. A beszerezendő legszükségesebb könyvekből ez évben is sokat pótolunk. — Vásárláson kívül adományozás útján is szépen gyarapodott könyvtárunk. — Az 1922—23-ik év végén könyvtárunk állaga: 14.440 mű, 24.476 kötetben. Ez évi gyarapodás 325 mű, 385 kötetben. Ebből vásárlás útján beszereztünk 124 művet, 144 kötetben, adományozás 201 mű 241 kötetben. Adományoztak Református Szemle szerkesztősége 87 művei 106 kötetben, Imre József 51 művet 66 kötetben, Özv. Herepei Gergelyné 44 művet 50 kötetben, Barabás Samu 13 művet 13 kötetben, Nagy Károly püspök úr 4 művet 4 kötetben. Vályi Gábor 1 művet 1 kötetben, Szombati Szabó István 1 művet 1 kötetben. Az adományozók fogadják ezuton is hálás köszönetünket. Megjegyezzük, hogy az adományok egész mennyiségükben nem járultak hozzá könyvtárunk pozitív gyarapodásához, mert tekintélyes részben duplumok voltak, tehát duplum könyvtárunkat szaporították.

II.

Az intézet működése.

A) Adatok az iskolai év történetéhez

A tanév ünnepélyes megnyitása, szeptember 24-én d. e. 11 órakor történt a fakultás disztermében. Imádságot a főt. püspök aa. mondott, utána Dr. *Imre* Lajos aa. tartotta meg székfoglaló beszédét, „*A magyar kálvinista lelkipásztor eszménye*” címmel, amely kiválóan értékes és aktuális tanulmány a Ref. Szemle 1922. évfolyamában közzé is tétetett. Ezután Dr. *Makkai* Sándor igazgató tartott évmegegyítő beszédet, üdvözlővén az új előljáróságot és a székfoglaló tanárt, s rámutatván a lelkészképzés reformjának szükségére és módjára. A beszéd szintén megjelent a Ref. Szemle 1922. évfolyamában. Végül a püspök úr üdvözölte az intézet vezetőit, az új tanárt és az ifjuságot.

Az előadások szeptember 25-én kezdődtek meg és zavartalanul folytak dec. 19-ig. A karácsonyi szünet 1923 január 20-áig, az I. félévi kollokviumok jan. 21---31-ig, meghosszabbítva február 3-áig tartottak. A második félév kezdődött febr. 7-en, az előadások május 31-éig, a második félévi kollokviumok június 16-áig tartottak. A szabályszerű vakációk leszámításával a tanév megszakítás nélkül csendes és zavartalan munkával zajlott le.

Az évzáró ünnepet június 17-én d. e. 11 órakor tartottuk meg a fakultás disztermében. Ez alkalommal imát és biblíamagyarázatot Dr. *Tavaszy* Sándor tanár tartott, a theol. dalkar énekelt, a jutalmak kiosztattak, az ifj. egyletek záró jelentései felolvastattak, azután évzáró beszédet tartott az igazgató és végre a püspök úr intézett buzdító szavakat a tanárikarhoz és ifjusághoz. Az ünnepélyt *Horváth* Jenő theol. záróimája és gyűl. ének zárta be.

Intézetünkkel kapcsolatban e tanévben az igazgatótanács másodizben rendezett *lelkési továbbképző kurzust és konferenciát* 1923 január 9---19 napjain, amelyen mintegy 40 lelkész vett részt.

Tanáraink egyenként 6--6 előadást tartottak ezen a tanfolyamon, s ezenkívül részt vettek a reggeli és esti áhítatok vezetésében és a megbeszélésekben is. Az előadások a következők voltak *Nagy Károty*: A lelkész önnevelésének kérdései *Dr. Kecskeméthy István* A mennyei jelenések könyve *Dr. Makkai Sándor* A kálvinizmus világnézeti és erkölcsi harca; *Dr. Tavaszy Sándor* A jelenkor szellemi válsága; *Dr. Imre Lajos* Munkatársak nevelése. Tanári karunk ezúttal már másodizben szentelt 10 napos munkát a lelkészek tovább képzése ügyének és pedig teljesen díjtalanul, mivel az Igazgatótanácsnak nem volt fedezete arra, hogy ezt a munkát anyagilag honorálhassa. Reméljük, hogy lelkiükben áldással járt a fáradozásunk. Igazgatónk, *Dr. Makkai Sándor*t az 1922 július 15 s köv. napjain tartott egyházkerületi közgyűlés a *Dr. Ravasz László* helyébe *egyházkerületi főjegyzővé* választotta ebben a minőségben részt vett e tanév folyamán a *széki, kalotaszegi és kükküllői* egyházmegyék vizitációján, valamint a *zilahi és szászvárosi* kollegiumvizsgálatokon, továbbá püspökhelyettesi kiküldetéseket végzett. A zilahi kollegiumvizsgálaton *Dr. Imre Lajos* tanárunk is részt vett *Dr. Kecskeméthy István*, *Dr. Tavaszy Sándor* és *Dr. Imre Lajos* tanárok néhány növendékünkkel 1922 nov. 19--23 napján meglátogatták a Szilágyság és a Partium néhány nagyobb egyházát theologusaink segélyezése és a gyülekezetekkel való szellemi kapcsolat megerősítése végett s mindkét irányban szép sikert értek el. Tanáraink vezetése alatt folyt le az ápr. 7-i *marosvásárhelyi* és a jun 22-i *sepsiszentgyörgyi* lelk. konferencia, továbbá *Dr. Imre Lajos*, mint a kolozsvári ehm tanügyi előadója, meglátogatta több ekl. iskoláját, s vezette évfárá vizsgáit, amikor *Dr. Tavaszy Sándor* részvételével lelkészi és presbiteri értekezletet is tartott.

B) Fegyelem, oktatás és nevelés.

a) Fegyelem.

A tanárok közli fegyelem és kollegiálitás, az intézet nemes tradícióihoz híven, ez évben is mintaszerű volt. Az ifjuság élete sem adott okot komolyabb panaszra. Néhány esetben igazgatói dorgálással kellett, de sikerült is a rendet fenntartani. A zsufoaltság miatt a tisztaság tekintetében sok kifogásolni való volt. Az ifjuság maga igyekezett az intézeti és internátusi rend fentartása érdekében saját maga alkotta bizottság és szabályzat útján segíteni a kedvezőtlen körülmények okozta helyzeten, s hogy ez nem mindenben sikerült

annak sajnos oka az, hogy még sok olyan ifju volt az intézetben ez év alatt is, akinek más pályára való menetele kívánatos. Különösen azt kell megemlítenünk, hogy az ifjuság egy része nem szívesen és nem buzgón vesz részt az oktatást kiegészítő és a pályára nézve oly fontos vallásos nevelői alkalmak felhasználásában, amilyenek a praeceselek, akad. isentiszteletek és biblia-órák. Ezekre eddig nem kényszerítettük őket, hanem lelkük indítására biztuk részvételüket; komoly kérdés azonban, hogy e tekintetben is nem kell-e az idők intő jeleit tekintve, nagyobb ellenőrzéssel és szigorral eljárni? Azt hisszük, igen és evégből meg is fogjuk próbálni a megfelelő intézkedéseket. Másfelől örömmel kell megállapítanunk azt, hogy az ifjuság komoly magva (és tekintélyes része ehhez tartozik) buzgó odaadással vett részt a lelki élete építésére való alkalmakban, s a szobákban tartott esti áhitatok, bibliakörök fejlesztésében. Nehányan pedig örvendetes rátermettséget mutattak meg ker. ifjusági munkák, vasárnapi iskolák vezetésére is.

b) Oktatás.

1. A tanárok irodalmi munkássága ez iskolai évben a következő volt

Dr. *Kecskeméthy István* az *Egyházi Figyelő* főszerkesztője ebben, valamint az *Evangeliumi Munkás*-ban jelentek meg elmékedései és cikkei. Sajtó alatt vannak az egyházkerület által kiadandó vallástani tankönyvei a középiskolák I., II., V. osztályai számára.

Dr. *Makkai Sándor* a *Református Szemle* felelős szerkesztője, az *Út* társszerkesztője, a *Pásztortűz* munkatársa. Ezekben a lapokban, valamint az *Ifjú Erdély*-ben jelentek meg elmékedései, cikkei, kritikái és tanulmányai. Önállóan megjelent művei e tanévben „*Ird meg, amiket láttál*“ Beszédok, elmékedések, előadások. Minerva kiadása; *A vallás az emberiség életében*; A vallás történeti képe. (Ref. Egyházi könyvtár II.) Az egyházkerület kiadása *A vallás lényege és értéke*. Vallásfilozófiai előadások. (Ref. Egyh könyvtár III.) Az egyházkerület kiadása „*Kegyelemből, hit által*“ A ref. ker. vallás alapvonalai, tartalma és védelme. Tankönyv VIII. g. o. számára; az egyházkerület kiadása.

Dr. *Tavaszy Sándor* az *Az Út* társszerkesztője, cikkei és tanulmányai a *Ref. Szemle*, a *Pásztortűz*, a *Magyar Nép* és az *Ifjú Erdély* hasábjain jelentek meg; önállóan megjelent műve ez évben *A jelenkor szellemi válsága*. (Kritikai útmutató). Minerva kiadása.

Dr. *Imre Lajos*, az *Az Út* felelős szerkesztője, a *Ref. Szemle*

társszerkesztője, az *Iffjú Erdély* főszerkesztője cikkei és tanulmányai ezekben jelentek meg. Önállóan megjelent művei e tanévben „*A magyar kálvinista lelképásztor eszménye*“ (Székfoglaló): *A falu művelődése.* (Bp. 1922.)

Mellékfoglalkozást a tanárok közül ig. tanácsi engedéllyel Dr. *Kecskeméthy* István folytatott, mint a *Gazdák és Tanítók* Tp.-ra igazgatósági elnöke.

A közegyházi, magyar társadalmi és kulturális munkában minden tanárunk tevékeny részt vett.

2. *Tanulási eredmény.* Az elsőfélévet jeles eredménnyel végezte 2 másod és 1 elsőéves jó eredménnyel 8 negyed, 9 harmad, 6 másod és 8 elsőéves elégséges eredménnyel 3 negyed, 9 harmad, 9 másod és 16 elsőéves; 1 tárgyból elégtelent kapott 1 harmad, 5 másod és 11 elsőéves (később javítottak) több tárgyból elégtelent kapott 2 harmad és 8 elsőéves (később javítottak.) Nem kollokvált igazolt betegség miatt 2 harmadéves, 1 másodéves, 1 elsőéves, semmiből sem kollokvált 2 harmadéves, akik közül egyik külföldön tanult, a másik beteg volt és 2 elsőéves.

Kimaradt a félév folyamán 2 első- és 1 másodéves (meghalt) absolvált 1 negyedéves.

A második félév tanulmányi eredménye a következő: Jeles 3 első, 4 másod, 1 harmad, 1 negyedéves; jó 5 első, 3 másod, 3 harmad, 3 negyedéves; elégséges 8 első, 5 másod, 3 harmad, 7 negyedéves; így a tanévet szabályszerűen elvégezte 46 növendék. Elégtelen 1 tárgyból 3 első, 1 másod, 2 harmadéves, akik szeptemberben leteendő javító kollokviumra utasítottak, elégtelen 2 tárgyból 1 első, 1 másod, 2 harmadéves, szintén szeptemberben javíthatnak; az elégtelenek összes száma tehát 10. Nem kollokváltak 1 tárgyból 5 első, 4 másod, 3 harmadéves, 2 tárgyból 10 első, 2 harmadéves; több tárgyból 4 első, 4 másod, 2 harmad, 1 negyedéves. Az elmaradtak száma tehát 34. Ezek igazolt indok esetén díjtalan, ellenkező esetben díjfizetéses pótkollokviumot tehetnek szeptemberben. Igazolt betegség címén összes kollokviumai letételére haladékot kapott 2 első és 1 másodéves, összesen 3. Külföldi tanulmányokat folytatván, nem kollokvált 1 harmadéves. Próbaévre volt felvéve és a próbaévet nem végezte el eredményesen 5 elsőéves, akik ezzel megszűntek az intézet tagjai lenni. Az eredmény számbavétele előtt eltávozott 2 harmadéves, kilépett 5 elsőéves, rendkiv. hallgató volt 2 elsőéves evangélikus 3 első, 2 másod, 2 harmad és 1 negyedéves, összesen 8 az evangélikus hallgatók

tanulmányi előmenetele jeles 1 másodéves, jó 1 negyedéves, elégséges 1 másod és 1 harmadéves, elégtelen 1 harmadéves, több tárgyból nem kollokvált 3 elsőéves.

3. *Vizsgálatok. Theologiai alapvizsgálatot* az idén kétszer tartottunk és pedig 1. 1922 december 18—20-án, amikor jelentkezett 11 ifju, kik közül javítóvizsgálatot tett elégséges eredménnyel 3, jól képesítetett 1, három hó mulva tehető javítóra utasított 5, az írásbeli dolgozat sikertelensége alapján egy év mulva tehető teljes alapvizsgálatra utasított 2. — 2. Javító alapvizsgálat volt jun. 18-án, amelyre jelentkezett 4 ifju és mind a négy elégségesen képesítetett. *Theologiai szakvizsgálatot* az idén kétszer tartottunk és pedig 1. 1922 szeptember 25—26-án, melyen 2 jelölt javító vizsgálatot tett elégséges eredménnyel, 2 jelölt egyszerűen képesítetett. 2. 1923 június 25—27. napjain, amelyen 11 jelölt közül jól képesítetett 7, elégségesen 2, a teljes vizsgálat 1 év mulva való megisméltésére utasított 1, egy év mulva tehető javítóvizsgálatra 1 ifjú.

4. *Külföldön tanult* Biró Mózes III. éves Marburgban.

5. *Pályázati eredmények és jutalmak.* A szaktanár jelentése a beérkezett pályázatokról a következő

1. 353—1923. sz. a. „Sic itur ad astra“ jeligével adatott be évráró Imádság, melyre véleményem a következő Az imádság őszinte keresetlen hangusa elég mélyen járó, leszámítva helyenként rapsodikusságát elég egységes is. A pályadíjra érdemesnek tartom.

2. Predikáció műfordításra a Nagy Péter alpból kiírt pályázatra beadott két pályamű, 359—1923. sz. „Az Úr az én pásztorom“ és 352—1923. „És XL 8“ jeligével. Az 1. sz. pályamunka Schettler hamburgi lelkész Tätiges Christentum c. kötetéből, Ap. csel. 2 1—13-ról irt Pfingsten c. beszédét adja magyar fordításban. A fordításáról látszik, hogy szeretettel foglalkozott a munkával s a nyelvet is elég jól érti, de a nyelv szellemébe még nem hatolt be eléggé. Fordítása nagyon ragaszkodik az eredeti szöveg szavaihoz, szószerinti értelmében, mondatszerkesztésében az eredeti szöveg hatása világosan megállapítható. Az egész munka a szótár használatával készült fordításra vall, szavakat és mondatokat fordít nem gondolatokat. Még a szószerinti fordítás is hibázik néhol (preisen=értékelni, Gegenstück=ellen darab, Frühjar=korai, Sinnbild=értelmi kép) annál inkább a kifejezések átültetésében is vannak bizonytalanságok (die neue Welt. und Menschheitsprache des Evangelium ist da az evangelium új világ- és emberiség nyelve

Itt van die Überlieferung hat ihre Ranken *darum* (die geschichtliche Tatsache) gesponnen, *und* das innere Wunder auch mit äusseren Zeichen ausgeschmückt. A tudóság *azért* fonta mindezt, *hogy* a belső csodát külső jelekkel is felékesítse.) Mindezek alapján, bár a díjra nem tartom érdemesnek, javasolom, hogy 40 lei szorgalomdíj adassék ki valamely meddón maradt pályázat díjából. A 2. sz. pályamunka fordítója látszik, hogy ura a nyelvnek. Meg tudja keresni a szöveg mögött a gondolatokat s igyekszik híven, az író szellemében interpretálni azokat. Magyarsága ellen egy pár helyen esik kifogás, legnagyobb hibája, hogy több helyt, az eredeti szöveg szellemét ugyan helyesen fogja fel, de nem eléggé ragaszkodik a szöveghez, összevon, módosít stb. (pld. und dabei vergisst er der Warnungen der grossen Mystiker, Tau'er und Eckehardt, man solle nicht meinen, in der Versunkenheit, Andacht und schmelzenden Gefühlen mehr von Gott zu haben, als beim Herdfeuer und im Stall" — így fordítja: elfelejtkezve a nagy mystikusok, Tauler és Eckehartnak az intéséről, vagyis nem gondolnak arra, hogy igazán megélik Istent az elmerülésben és áhítatban.) Általában a szöveget jól megértette, az egész predikáció menetét látja, és éreztetni tudja. A jutalomra érdemesnek tartom.

3. Eredeti egyházi beszédre a Molnár Albert alpból ki volt tűzve egy egyházi beszéd írása Efezusi lev. IV. 1—6 versek alapján. Beérkezett 358—1923 sz. a. egy pályamű „Egység” jelige alatt. A beszédről látszik, hogy nem kialakult homilétáé, de látszik az is, hogy szerzőjének gondolatai vannak. A bevezetésben azt fejt ki, hogyan fakadt fel a Pál lelkében, mint isteni kijelentés az egység gondolata, mely Istenben eggyé teszi a világot és az életet. Az első részben vázolja azt az utat, amelyen az emberiség és az egyes emberi lélek eljut az egység gondolatára, s ennek fontosságáról szól a szellemi élet különböző köreiből. A második rész közelebb hoz e gondolat tartalmához, ez szólna a textus második feléről, mid elvről s az 1—3 versről, mind annak gyakorlati következményéről. A beszédnek legnagyobb hibája, hogy tételét szerző maga előtt sem állapította meg világosan, így tagozódása nem eléggé logikus. A gyakorlati építésre vezető gondolatokat még nem képes megragadni és átvezetni, sok olyan fejtegetés van benne, ami nem oda való, nem annyira egy irányba viszi magával a hallgatót, mint inkább egy gondolatkört szélesít és tágít. Kétségtelen azonban, hogy igehirdetői kvalitásai vannak. Látszik ez onnan, hogy a textusban meglátja a gondolatot, prob-

léma van előtte, melynek megoldására törekszik, öntudatosan igyekszik a mélyre hatolni. Stílusában, bár kiforratlan és nehézséggel küzdő, sok reményre jogosít. Homiletikai szempontból a beszéd nem felelve meg a követelményeknek, jutalmazásra nem ajánlhatom ugyan, de javasolom, hogy az ügyis igen kevés pályadíj szorgalma elismeréséül szorgalomdíj gyanánt adassék ki szerzőnek.

Ezalapon az *évváró imádságért Horváth Jenő* 50 lei pályadíjat nyert és imádságát az évváró ünnepélyen elmondotta, a *predikáció műfordításáért Biró Mózes* 80 lei pályadíjat, *Szabó L. Endre* 40 lei jutalmat, *egyházi beszédért Horváth Jenő* 40 lei szorgalomdíjat nyertek. A legjobb *homiletikai* szemináriumi dolgozatért *Bedő Béla* 70 lei jutalmat kapott; a két *legszorgalmasabb* diák jutalmazására 100—100 leit *Bencze József II.* és *Daday István IV.* évesek nyertek; a *héber nyelvi* nyílt versenyen a 50 lei pályadíjat *Tóth István*, 50 leit pedig *Biró János* nyertek, mint legjobb *harmoniumjátékos*, *Saja Sándor* 140 leit nyert.

6. *Órárend és elvégzett tananyag* az 1922—23-ik évben.

1. *Madách: Az Ember tragédiája filozófiai és aesthetikai szempontból.* II. félévben heti 2 órán péntek d. u. 5—7, I—IV éveseknek. Előadta Nagy Károly.

2. *Szónoklati gyakorlatok.* II. félévben heti 2 órán szombat 10—12, I—II. éveseknek. Vezette Nagy Károly.

3. *Theologiai enyklopaedia.* I. félévben heti 2 órán: kedd 9—11, I—II. éveseknek. Előadta: Dr. Makkai Sándor.

4. *Keresztyén hittan.* I—II. félévben heti 4 órán: kedd 11—1, csütörtök 11—1, III.—IV. éveseknek. Előadta: Dr. Makkai Sándor.

5. *Kálvin szeminárium.* I. félévben heti 2 órán: hétfő 10—11, szerda 9—10, III—IV. éveseknek. Vezette: Dr. Makkai Sándor.

6. *Jézus élete.* II. félévben heti 2 órán kedd 9—11, I—II. éveseknek. Előadta: Dr. Makkai Sándor.

7. *A hittan mint tudomány* (special kollegium). II. félévben heti 2 órán péntek 11—1, III—IV éveseknek. Előadta: Dr. Makkai Sándor.

8. *Héber nyelvtan.* Névmások, nevek, igék, a mondatan elemei. Olvasási gyakorlatok, elemzés és fordítás a Gen. I—VI. alapján, I—II. félévben, heti 2 órán hétfő 10—11, szerda 9—10, az I. éveseknek. Előadta: Dr. Kecskeméthy István.

9. *Uj-szövetségi exegézis.* A János apostol „Mennyei jelenésekről való könyve“ részletes magyarázata I—II. félévben heti 2

órán hétfő 8—9, szerda 8—9. Az I. félévben az I—IV éveseknek, a II. félévben a II—IV éveseknek. Előadta Dr. Kecskeméthy István.

10. *Ó-szövetségi irodalomtörténet.* I—II. félévben, heti 2 órán; hétfő 11—12, péntek 8—9, I—II. éveseknek. Előadta: Dr. Kecskeméthy István.

11. *Ó-szövetségi exegézis.* I—II. félévben heti 2 órán: hétfő 9—10, szerda 10—11, II—IV éveseknek. Előadta Dr. Kecskeméthy István.

12. *Uj-szövetségi vallástörténet.* I—II. félévben heti 2 órán szerda 11—12, péntek 9—10, III—IV. éveseknek. Előadta: Dr. Kecskeméthy István.

13. *A keresztyén vallás phaenomenológiája* I. rész. I—II., félévben heti 3 órán: hétfő 12—1, szerda 12—1, péntek 11—12, I—II. éveseknek. Előadta Dr. Tavaszy Sándor.

14. *A szellemi élet filozofiája.* I—II. félévben heti 3 órán: kedd 11—12, csütörtök 11—12, péntek 12—1, I—II. éveseknek. Előadta Dr. Tavaszy Sándor.

15. *Filozófiai szeminárium.* (Kant Kritik der reinen Vernunft jának tárgyalása.) I—II. félévben heti 1 órán: csütörtök délután 5—6, I. éveseknek. Vezette: Dr. Tavaszy Sándor.

16. *Magyar prot. keresztyénség phaenomenológiája.* I—II. félévben heti 3 órán hétfő 11—12, kedd 10—11, csütörtök 10—11, III—IV. éveseknek. Előadta Dr. Tavaszy Sándor.

17. *Protestáns egyházjogtan.* I—II. félévben heti 2 órán péntek 10—11, szombat 10—11, III—IV. éveseknek. Előadta: Dr. Tavaszy Sándor.

18. *Protestáns irodalomtörténeti szeminárium.* (Tárgyaltattak a „Protestáns Egyházi és Iskolai lap“ évfolyamai 1842-től a jelenkorig.) I—II. félévben, heti 1 órán: szerda d. u. 6—7, III—IV éveseknek, Vezette Dr. Tavaszy Sándor.

19. *Bevezetés a gyakorlati theológiába.* I—II. félévben heti 1 órán hétfő 9—10, I. éveseknek. Előadta: Dr. Imre Lajos.

20. *Homiletika.* I—II. félévben heti 2 órán hétfő 10—11, szerda 9—10. II. éveseknek. Előadta. Dr. Imre Lajos.

21. *Ó- és középkori neveléstörténet.* I—II. félévben heti 3 órán: kedd 8—9, szerda 11—12, péntek 9—10, I—II. éveseknek. Előadta: Dr. Imre Lajos.

22. *Szónoklati gyakorlatok.* I. félévben heti 2 órán szombat 10—12, I—II. éveseknek. Vezette Dr. Imre Lajos.

23. *Homiletikai gyakorlatok.* I—II. félévben heti 1 órán csütörtök 10—11, I—II. éveseknek. Vezette Dr. Imre Lajos.

24. *Paedagógiai szeminárium.* I—II. félévben heti 1 órán kedd 4—5, I—II. éveseknek. Vezette: Dr. Imre Lajos.

25. *Angol nyelv haladóknak.* I—II. félévben heti 1 órán csütörtök d. u. 4—5, I—IV éveseknek. Előadta: Dr. Imre Lajos.

26. *Liturgika.* I. félévben heti 2 órán szerda 12—1, péntek 8—9, III—IV. éveseknek. Előadta Dr. Imre Lajos.

27. *Gyakorlati bibliamagyarázat.* I—II. félévben heti 1 órán csütörtök 9—10, III—IV. éveseknek. Előadta: Dr. Imre Lajos.

28. *Homiletikai szeminárium.* I—II. félévben heti 2 órán szombat 8—10, III—IV éveseknek. Vezette Dr. Imre Lajos.

29. *Poimenikai gyakorlatok.* I—II. félévben heti 1 órán csütörtök d. u. 5—6. III—IV. éveseknek. Vezette: Dr. Imre Lajos.

30. *Uj-szövetségi görög nyelv.* II. félévben heti 2 órán: kedd 12—1, kedd d. u. 3—4. I. éveseknek. Előadta: Dr. Gönczy Lajos.

31. *A Római levél gyakorlati magyarázata (szeminárium).* II. félévben heti 2 órán kedd d. u. 5—7. II—IV. éveseknek. Előadta: Dr. Gönczy Lajos.

32. *Román nyelv.* I—II. félévben I. éveseknek heti 2 órán: szerda d. u. 3—4, csütörtök 12—1 II. éveseknek. heti 2 órán kedd d. u. 3—4, szombat 12—1; III. éveseknek heti 2 órán hétfő d. u. 5—6, csütörtök d. u. 3—4 IV. éveseknek heti 2 órán hétő d. u. 4—5, szombat 11—12. Tanította Dr. Ionescu Péter helyett Pálffy Márton unit. koll. tanár.

33. *Egyházi ének és zene.* I—II. félévben I. éveseknek heti 2 órán: hétfő d. u. 3—5 II. éveseknek heti 2 órán: szerda d. u. 3—5; III. éveseknek heti 2 órán: péntek d. u. 3—5; IV. éveseknek heti 2 órán kedd d. u. 3—5. Tanította Nagy Gerő.

34. *Individuális higiéné.* I—II. félévben heti 2 órán: csütörtök 8—10. I—II. éveseknek. Előadta: Dr. Filep Gyula.

35. *Szociális higiéné.* I—II. félévben: heti 2 órán: kedd 8—10, III—IV. éveseknek. Előadta: Dr. Filep Gyula.

36. *Német nyelv.* I—II. félévben heti 2 órán: szerda 10—11, péntek 10—11, I. éveseknek. Előadta Dr. Kirchknopf Gusztáv.

37. *Német nyelv* I—II. félévben heti 2 órán: hétfő d. u. 2—3, péntek d. u. 2—3. II—IV. éveseknek. Előadta Dr. Kirchknopf Gusztáv.

38. *Evangélikus ethika.* I—II. félévben heti 2 órán hétfő d. u. 3—4 és 6—7. III—IV. éveseknek. Előadta Dr. Kirchknopf Gusztáv.

39. *Evangélikus új-szövetségi exegézis.* I---II. félévben heti 2 órán kedd d. u. 2---3, csütörtök d. u. 2---3. I---II. éveseknek. Előadta Dr. Kirchknopf Gusztáv.

40. *Evangélikus új-szövetségi exegézis.* (A Korinthusi levél alapján.) I---II. félévben heti 1 órán: szerda d. u. 2---3, I---IV. éveseknek. Előadta Dr. Kirchknopf Gusztáv.

41. *Evangélikus systematikus theologiai szeminárium.* I---II. félévben heti 1 órán csütörtök 8---9, III---IV. éveseknek. Előadta Dr. Kirchknopf Gusztáv.

42. *Luther teológiája.* I. félévben heti 2 órán: péntek d. u. 5---7. I---IV. éveseknek. Előadta Dr. Kirchknopf Gusztáv.

43. *Népiskolai módszertan.* I---II. félévben heti 2 órán szerda d. u. 3---5. III. éveseknek. Előadta Kovács Dezsőné.

44. *Népiskolai tanítási gyakorlatok.* I---II. félévben heti 2 órán szombat 11---1. III. éveseknek. Vezette Kovács Dezsőné.

c) Nevelés.

1. *Valláserkölcsi nevelés.* Az ifjúság valláserkölcsi nevelői hatások alatt tartása tanárkarunknak kiváló gondját képezte. *Inter-nátusi életüket* az int. felügyelő őrizte ellen, aki tanártársaival együtt időnként maga tartotta az *esti áhitatokat* a szobákban. Az ifjúság a konviktusban minden reggel *reggeli áhitatot* tartott énekléssel, imádsággal és biblia-olvasással. Minden *szombaton* este a tanárok tartottak praeceseket az ifjúságnak, amelyen a tanári családok tagjai is résztvettek. Az ifjúság — a tanárok vezetésével és irányításával — a maga kebelében *bibliaköröket* tartott fenn; ezenkívül tagjai résztvettek a gyak. theol. tanárának vezetésével a *vasárnapi iskolai* munkában. Az ifjúsági Keresztyén Egyesület tagjai „*Ifjú Erdély*” címen a középiskolai ifjak számára folyóiratot indítottak dr. Imre Lajos főszerkesztősége alatt s szép reményekre jogosító munkát kezdtek meg vele úgy a saját maguk munkásságának, mint a középiskolai ifjúság lelki gondozásának kiépítése felé. A középiskolai ifjúság számára május hó végén rendezett *ifjúsági konferencián*, melyen a hét kollegium kiküldöttei vettek részt, s amikor *Dartigue* genfi professzor és *Bidgrain* kisasszony, az Ev. Ker. Diákszövetség kiküldöttei is előadásokat tartottak, tanáraink mellett az ifjúság is élénk résztvett a konferenciák munkáiban, ami azért fontos, mert első lépés volt arra, hogy a középiskolai ifjúságunk vallásos élete a theologus ifjúság testvéri irá-

nyitása alá kerüljön. Fontos lépések tétettek ezirányban a kollegiumokban létesítendő evangéliumi munka megszervezésére.

Az akadémiai istentiszteleteket a püspök úr részvételével az idén is megtartottuk 1922 november 26-ától 1923 március 18-áig, két cyklusban, az ifjúság és a közönség különösen élénk részvétele mellett. Perselypénzből körülbelül 2 diákunk ellátását fedezhettük. Folytattuk a tavaly nagy sikerrel bevezetett *akadémiai estélyeket is*, amelyeknek rendezésében dr. *Tavaszy* Sándor tanárunk fáradozott. A II. félévben 5 ilyen estélyt tartottunk; amelyeknek központja 5 felolvasás volt és pedig dr. *Tavaszy* Sándor „Az igazság születéséről”, dr. *Makkai* Sándor „A szépség hazájáról”, dr. *Kecskeméthy* István „A szentség értelméről”, dr. *Imre* Lajos „A jóság forrásáról” és *Nagy* Károly püspök „A láthatatlanról a láthatóban” tartottak előadást. A felolvasások mellett az estélyek műsorát a legkiválóbb erdélyi magyar költők, ének- és zeneművészek, előadóművészek és a teol. dalkar s a ref. koll. zenekara szolgáltatták. Ezen estélyek perselyjövendelmét a református sajtóalapra tettük félre. Ezt a második próbálkozásunkat a közönség még a tavalyinál is nagyobb érdeklődéssel kísérte; dísztermünk mindig kicsinek bizonyult a hallgatóság befogadására, ami annak a jele, hogy az ezáltal nyújtott keresztyén világnézetű nevelés és komoly művészi élvezet komoly szükségletet képez és hogy intézetünk e vállalkozásával kulturmissziót teljesített.

Intézeti ünnepélyt rendeztünk október 31-én, a reformáció napján, s ez alkalommal a Bethlen-kollegium 300 éves jubileuma kapcsán Bethlen Gábor emlékének szenteltük ezt a napot ez ünnepélyen megnyitó beszédet dr. *Grandpierre* Emil gondnok, ünnepi előadást dr. *Tavaszy* Sándor tanár tartott; a műsort szavalat, ének- és zeneszámok egészítették ki.

Az ifjúság maga is élénk részt vett ünnepélyeinken és saját rendezésében is több ünnepélyt igen sikerülten tartott. Így a Bethlen-ünnepélyen közreműködtek: Péter András, Farkas Béla és az énekkar; a december 10-én az evang. templomi hangversenyen Farkas Béla vezetésével az énekkar; a november 27-én rendezett *Petőfi*-ünnepélyen, melyen az ünnepi beszédet dr. *Makkai* igazgató mondta, Vida András és Címay Zoltán szavalatokkal; az akadémiai estélyeken Saja Sándor, Farkas Béla, Lugossy István, Kádár Ernő ének- és zeneszámokkal; az 1923 január 13-án *Nagy-károlyban* rendezett estélyen Dohy Árpád, Kiss Géza, Somogyi Endre előadás, illetve szavalattal, Farkas Béla énekkel; az 1923

április 22-én *Hidalmáson* rendezett estélyen Lugossy István és Kádár Ernő zenével, Kiss Ferenc, Vida András, Márkó Ödön szavalattal: a *Mária Valéria* árvaház énekkarát április 15-től Kusztos Dénes és Simon Imre tanították be; május 11-én pedig ifjúságunk Farkas Béla vezetése alatt a Magyar Színházban nagyszabásu *hangversenyt* rendezett, melybe az összes kolozsvári középiskolák énekkarai bevonattak; dalkarunk énekelt a kolozsvári Farkas-utcai templomban tartott *konfirmációi* ünnepélyen is május 13-án.

Az Ifjúsági Keresztény Egyesület május 2-án *Madách*-ünnepet rendezett, amelyen az ünnepi beszédet dr. Császár Károly református kollegiumi tanár tartotta; művészi ének- és zeneszámok mellett ifjaink is szavalattal és karénekekkel működtek közre; az *alsóvárosi* parochiális kör vallásos egyesületeinek összejövetelein is állandóan szerepeltek.

Mindezek által arra igyekeztünk, hogy ifjúságunk tudományos oktatását megfelelő vallásos kedélyi építéssel egészítsük ki s őket magukat is bevonjuk az egyháztársadalmi és magyar kulturális munkába. Örömmel kell megállapítanunk, hogy ifjúságunk több tagjában erre nézve meg is találtuk a megfelelő készséget

2. *Az ifjúság anyagi segélyezésére* vonatkozólag lásd az Internátus Konviktusi jelentést.

3. *Az egészségi állapotról* dr. Filep Gyula intézeti orvos évi jelentése a következő: A zsufoltságnak az egészségre gyakorolt káros hatása élénken mutatkozik a megbetegedések számának növekedésében. 20 éve vagyok már a theologia orvosa, de annyi rendelésem még soha sem volt, mint az elmúlt iskolai évben. Összesen 161 esetben teljesítettem orvosi rendelést és látogatást hogy 1—1 eset ezután hány vizsgálatot és látogatást igényelt, azt fel sem jegyeztem. Főképen a légzőszervek megbetegedéseit észleltem, azonkívül sok vérszegénységet, általános testi gyengeséget és ami a legszomorúbb, sok tüdőcsúcshurutot, szóval mind olyan betegséget, amelynek a rossz lakás egyik előidézője. Szerencsére azonban súlyosabb lefolyásu megbetegedés alig fordult elő.

III.

FÜGGELÉK.

1. Az intézet növendékeinek névsora az 1922—23. évben.

IV. évesek.

1. Balogh Ferenc
2. Bedő Béla
3. Csorja Gyula (exmittált)
4. Csulak Ferenc
5. Daday István
6. Kováts Sándor
7. Lukács László
8. Nagy Elemér (exmittált)
9. Szabó Dénes
10. Varró Mózes (exmittált)
11. Vesmás Károly (absolvált)
12. Zólyomi Jenő

III. évesek.

1. Ady László
2. Biró Mózes (külf. tanúlt)
3. Csekme Ádám (exmittált)
4. Dohy Árpád
[évközben átlépett a IV. évre]
5. Elekes Gyula
6. Farkas Béla
7. Gráf József
8. Járay Márton (exmittált)
9. Kádár Ernő
10. Kállay István
11. Miske Lajos
12. Molnár Sándor (evang.)
13. Nagy Géza

14. Olajos László (exmittált)
15. Orbay Ferenc
16. Patay Lajos
17. Péter András
18. Péter Lajos
19. Ponyiczky László (evang.)
20. Rigó János
[evang. évközben összevontan
végezte a IV. évet is]
21. Sidó Miklós
22. Simon Endre
23. Simó Zoltán
24. Szabó L. Endre
25. Varga László

II. évesek.

1. Babos Sándor
2. Bencze József
3. Berde Árpád
4. Dávid Gyula
5. Dénes Béla (evang.)
6. Farkas Károly
7. Gulya Géza
8. Horváth Jenő
9. Kállay Dezső
10. Keresztes Sándor (görögppótl.)
11. Kiss Géza (görögppótl.)
12. Kiss János
13. Klózer György
14. Lug ossy István

15. Nagy Béla
16. Nagyobb Péter
17. Saja Sándor
18. Simon Dezső
19. Simó János
20. Somogyi Endre
21. Spáczay Árpád
22. Szakács Irén (evang.)
23. Szegedy György
[meghalt 1923. február 25.]
24. Székely András

I. évesek.

1. Ady Elemér
2. Balog János (görögpótl.)
3. Baló László (evang.)
4. Bartha István
5. Barthus Jenő
6. Bedő Áron
7. Biró János
8. Bogdán Lajos (görögpótl.)
9. Bognóczy Géza (tanító)
10. Boncidai Dezső
11. Debreczy Elek (görögp.)
12. Fejes Dezső
13. Gáspár János (görögp.)
14. Girscht Mihály (evang. rk.)
15. Horváth János (tanító)
16. Ignác László
17. Kalló Gyula (tanító)
18. Kádár Miklós
19. Káden József (evang.)
20. Keszler Ede
[evang. keresk. érettségi]
21. Kiss Ferenc
22. Kiss József (görögpótl.)
23. Kiss István (görögpótl.)
24. Kocsmár Boldizsár (görögp.)

25. Kovács Sándor
[év közben átlépett a II. évre]
26. Kovács Pál
27. Kónya Ernő (görögp.)
28. Költő István (görögp.)
29. Kusztós Dénes (tanító)
30. László Dezső
31. László Károly (görögpótl.)
32. Madaras Endre
[év közben átlépett a II. évre]
33. Márkó Ödön
34. Molnár József
[kilépett 1923. január 20.]
35. Mester János
36. Mezei M. Zoltán
37. Nagy Károly
[kilépett 1923. március 12.]
38. Nagy Ottó
39. Nagy Mihály (görögp.)
40. Patay István
41. Rákossy László
42. Simon Imre (tanító)
43. Streitfeld Brunó (evang. rk.)
44. Szentles István (görögp.)
45. Székely Gyula
[kilépett 1923. május 1.]
46. Szentgyörgyi Mihály (görögp.)
47. Szilágyi Károly
48. Tóth István
49. Tóth János
50. Tőkés Tibor
51. Udvary András
52. Veress István
[kilépett 1923. május 3.]
53. Veress Kálmán
54. Vida András (görögp.)
55. Vince János
[kilépett 1923. szeptember.]
56. Vöröss Zoltán
57. Czirmay Zoltán

2. Az ifjúsági egyesületek zárójelentései.

a) 1922—23. évi elnöki jelentés az Ifjúsági Egyesület működéséről.

A kolozsvári ref. theol. fakultás összevont Ifjúsági Egyesülete az idén, mint az elmúlt évben is három tagozatot foglalt magában: az Ifjúsági Egylet-et, Theológuskört és az Ének- és zeneegyletet. E három tagozat közös tisztikarral közös munkát végzett. Az Ifjúsági Egyesület 1922. szept. 22-én tartotta alakuló közgyűlését, melyen a következő tisztviselőket választotta meg: Elnök: Csulak Ferenc. Alelnök: Simon Endre. Főjegyző Bedő Béla. Titkár: Kádár Ernő. Aljegyzők Klózer György, Kiss Géza. Főpénztárnok Csekme Ádám. Alpénztáros: Gulya Géza. Főkönyvtáros: Ady László. Alkönyvtáros Tőkés Tibor. Főjegyzetkezelő Patay Lajos. Aljegyzetkezelő Ady Elemér. Lapkezelő Zólyomi Jenő. Zeneszertári felügyelők: Farkas Béla és Saja Sándor. Ellenőrök: Balogh Ferenc, Lukács László. Választmányi rendes tagok Daday István, Simó Zoltán, Saja Sándor, Madaras Endre. Póttagok: Csorja Gyula, Dohi Árpád, Bencze József, Rákosi László.

Évközben a tisztikarban a következő változások történtek. Először: miután az elnökek meglehetősen sok dolgot adott az Ifjúsági Egylet és Theológuskör ügyeinek rendezése, az Ének- és zeneegylet vezetését az Ifjúság Farkas Bélára és Saja Sándorra ruházta át és ugyanakkor zeneügyi titkárnak választatott: Madaras Endre, 1922. nov. 20. án. A másik változás 1923. ápr. 10-én történt Csulak Ferenc elnök betegsége miatt lemondott és helyére Dohi Árpádot választotta meg az Ifjúság elnökének. Ugyanakkor történt, hogy a nagy tanári kar Simon Endre ifjúsági alelnököt exmittálta és helyére az Ifjúság Bedő Bélát választotta. Az ő helyére pedig miután főjegyző volt: Olajos Lászlót választottuk.

Ha mostan az Ifjúsági Egyesület működését nézzük, megállapíthatjuk, hogy míg az elmúlt évben az Ifj. Egyesület működése csak a jegyzetek kiadására és vagyoni ügyek kezelésére korlátozódott, addig az idén ez adminisztrációs ténykedésen kívül több sikerült ünnepélyt rendezett, vagy vett aktív részt helyben, vagy vidéken rendezett ünnepélyeken. Amikor ezt az örvendetes ténytet megállapítjuk, őszinte elismerésünket kell Farkas Bélának és Saja Sándornak kifejeznünk. Szervezik a dalkört és a zeneegyletet, előkészítik az énekkart ünnepélyekre. A reformáció emlékünnepén és a tanév második felében rendezett theológiai akadémiái estélyeken állandóan szerepelt az énekkar. Farkas Béla

és Saja Sándor résztvettek Dr. Kecskeméthy István, Dr. Tavaszgy Sándor és Dr. Imre Lajos theol. professorok szatmármegeyi gyülekezeteket látogató körútjában. Az ez alkalomból rendezett valóságos délutánok és estélyek műsorában Farkas Béla énekelt Saja Sándor harmónium. zongora, illetőleg orgona kísérete mellett.

1922 nov. 27-én rendezte az Ifjuság a fakultás dísztermében a Petőfi-ünnepélyt. 1923. jan. 13 án az Ifjuság a nagy. tanári kar engedélyével Nagykárolyban a ref. theologia-alap javára műsoros bált rendezett,

1923. május 11-én az ifjusági dalkör Farkas Béla vezetése alatt nagyszabású ének- és zene-hangversenyt rendezett a kolozsvári magyar színházban. E hangversenybe belevonta az összes kolozsvári fiu középiskolák ének- és zenekarát. E hangverseny tiszta jövedelmének egyrészből aztán megszerezte magának a zeneegylet a már rég óhajtott cimbalmot, melyel zeneegyletünk hangszer-fölszerelése teljes lett.

Végül, ami a Theologuskör vagyonállományát illeti, az idén nagy gyarapodást nem mutat. Éveleji vagyona a körnek 23.760 leu, évvégi 26.876. Gyarapodás tehát 3.116 leu.

Dohi Árpád,
ifjusági elnök.

*b) Jelentés a ref. theol. itj. egyesület „ének- és zeneszakosztályának“
1922—23. évi munkásságáról.*

Ifjusági egyesületünk 1922. nov. havában a már eddig is fennállott „ének- és zeneegylet“-ünket újjászervezte s mint az egyesület egyik szakosztályát, kebelébe olvasztotta. Az erre vonatkozó módosított alapszabályzat azonban csak ideiglenes megerősítést nyert és a Nt. Tanári Kar határozatából folyólag jövőben önálló egyesületként lesz szervezve.

Ideiglenes szabályzatunk értelmében 1922. november hó 2-án tartottuk alakuló közgyűlésünket és ezen a tisztikar a következőleg alakult: Titkár: *Madaras Endre* II. é.; karvezető *Farkas Béla* III. é. főénekesek *Daday István* IV. é., *Kádár Ernő* III. é., *Saja Sándor* II. é., *Tőkés Tibor* I. é. Jegyző: *Kovács Sándor* II. é. Választmányi tagok *Bedő Béla* IV. é., *Bencze József* II. é., *Bartus Jenő* I. é. és *Czírmái Zoltán* I. é.

Szakosztályunk folyó évben eredményes munkát végzett s minden tekintetben a haladás sikerét mutatta. 1922. okt. 31-én a theol. fakultás dísztermében tartott *Bethlen* ünnepélyen, nov. 10-én

a helyi *lutheranus templomban*, nov. 28-án a *Petőfi* ünnepélyen és a tél folyamán tartott 5 *akadémiai estélyen* működött közre önálló énekszámával. 1923. május 2-án a *Madách* ünnepélyen, május 13-án a Farkas-utcai ref. templomban tartott *konfirmációi* ünnepélyen szerepelt.

Akadémiai estélyeinken 4 ízben *Saja* Sándor II. é. vezette énekkarunkat, míg a többi szerepléseinknél *Farkas* Béla karvezető végezte a betanítás és vezetés nem csekély munkáját.

Munkásságunkat a f. évi május hó 11-én rendezett *nagy hangverseny* tetőzte be. Az a cél lebegett szemeink előtt, hogy a magyar középiskolák ifjúságát egybetömörítve indítást adjunk a magyar ének- és zenekultúra intenzívebb fejlesztésére. Hangversenyünk a magyar színházban folyt le, az unit. theol., a rom. kath. ref. és unit. gimnáziumok ének- és zenekarainak közreműködésével. A bevezető előadást Nt. *Dr. Kirchknopf* Gusztáv theol. tanár úr tartotta. Hangversenyünk — tekintve a kezdet nehézségeit, — úgy anyagilag, mint erkölcsileg fényesen sikerült s számadásunk lezárása után mutatkozott:

Bevétel	14922 Leu
Kiadás	7041 „
Maradvány	7881 Leu,

mely összegből, leszámítva az egyesületünk javára gyűjtött 1541 Leu felülfizetést a szereplő gimnáziumok egyenként 1148 Leu, az unit. theol. ifjúság 600 Leu osztalékot nyert. Egyesületünk tiszta jövedelme 3837 Leu, mely összegből visszafizettük a theol. gazdasági hivatalánál fennálló 2500 Leu adósságunkat s ezenkívül zeneszer-tárunk leltárát egy hangverseny cimbalommal gazdagítottuk.

Pár szóban meg kell emlékezni arról az odaadó és lelkes munkásságról, a mellyel karvezetőnk *Farkas* Béla III. é. th. egyesületünk felvirágoztatását szolgálta. Nagy hangversenyünk rendezésében a munka oroszlánrésze őt terhelte. Kötelességemnek ismerem, hogy e helyen mondjak szívből jövő köszönetet s kérem, hogy munkásságát jövőre se vonja meg tőlünk.

Ezekben foglaltam össze röviden az év történetét s ha visszapillantok a múltra, érzem, hogy ifjúságunk mindent megtett, amit a nehéz körülmények megtenni engedtek. Bizalommal tekintek a jövő munkássága elé és ehhez Isten kifogyhatatlan áldását kérem.

Kolozsvár, 1923. június 17

Madaras Endre

e. i. titkár.

c) *A Kolozsvári Ref. Theológiai Fakultás Ifjúsági Keresztyén Egyesület évről-évről jelentése az 1922--23. iskolai évről.*

Ifj. Ker. Egyesületünk ez iskolai évben is igyekezett betölteni hivatását, szolgálni azt a célt, amelyért létesült. Baráti egyetértésben munkálkodott azon, hogy egymás építésén keresztül készüljön minden egyes tagja az öntudatos keresztyén diák-munkára. Egyesületünk munkamezejét a Theológia falain kívül is igyekezett kiterjeszteni az egész magyar tanuló ifjúságra. Tőle telhető módon megtette: az első kísérletet arra, hogy mimódon lehetne a romániai magyar diákságot egy szellemben nevelni és egy táborba tömöríteni.

Egyesületünk működéséről a következőkben számolhatunk be.

Az év elején megtartott alakuló gyűlésünkön a munkakörök vezetésére a következők választották meg: 1. elnök: *Bedő Béla*; 2. főtitkár: *Olajos László*; 3. biblia t. titkár: *Kállay István*; 4. szoc. t. titkár: *Kádár Ernő*, majd lemondása folytán *Zólyomi Jenő*; 5. misz. t. titkár: *Csekme Ádám*, majd lemondása folytán *Szabó Endre*; 6. iratterjesztő könyvtáros: *Ády László* és *Bogdán Lajos*; 7. pénztáros: *Saja Sándor*, illetve betegsége alatt *Bencze József*; 8. jegyző: *Horváth Jenő* választmányi tagok: *Daday István*, *Patay Lajos*, *Gulya Géza*, *Bencze József*, *László Dezső*, *Biró János*. Az 1923. május hó 14-én tartott közgyűlés határozata értelmében *Kovács Sándor*, mint az „Ifju Erdély“ felelős szerkesztője, tagja a választmánynak.

Az egyesület munkája a munkakörök szerint a következőkben vázolható:

A bibliakörök munkája: Ez képezte a munka központját, Kállay István vezetése mellett. Az év elején egy csoportban működő bibliakörünket a tagok számarányához mérten nemsokára három csoportra kellett osztanunk. Bibliaköri összejöveteleinket hetenként egyszer, szerdán este 8 és 1/29 órai kezdettel tartottuk egész éven keresztül. A tanulmányozás tárgyát Márk ev.-nak 9 első fejezete képezte, melyet az egyes bibliakörök tagjai felváltva végeztek, a minden egyes alkalomra megállapított problémák szemelőtt tartásával. Rövid bevezetés és a kérdések felvetése után igyekeztünk bizalmas és barátságos megbeszélés tárgyává tenni keresztyéni hivatásunk főbb kérdéseit a szentírás megvilágítása mellett. Imáinkba befoglaltuk a diák- és ifjúsági keresztyén munka ügyét és terjedését. Hálás köszönettel tartozunk Dr. *Kecskeméthy István*, Dr. *Imre Lajos* és Dr. *Tavaszy Sándor*

professzor uraknak, akik egyes bibliaköreinken résztvettek és hozzászólásaikkal, tanácsaikkal a biblia mélyebb megismerésére segítettek.

Szociális és missziói tanulmányi körök munkája: E munkakörök vezetői Zólyomi Jenő és Szabó Endre. A vezetők a következő munkatervet dolgozták ki 1. „A szocializmusnak viszonya az egyházzal, a vallással, a tudománnyal, az erkölcsiséggel és a művészettel szemben.“ 2. „A becsületesség, irgalmasság, önmegtartóztatás, szorgalom, lelkiismeret békessége és a vasárnapi munkaszünet jelentősége.“ A program végrehajtására a szükséges vállalkozó kedv, — az ifjúság sokoldalú elfoglaltsága, a rossz lakásviszonyok, az ilyen kérdések tanulmányozásához szükséges nyugalom miatt — nagyon megcsappant és a tervet végrehajtani nem lehetett. Hogy az ifjúság érdeklődéssel viseltetik az ilyen kérdések iránt, bizonyítja az egyesületünk által május hó 6-án rendezett kirándulás, mely alkalommal megtárgyaltuk a *keresztység és kommunizmus* viszonyát, érdekes és értékes eszmecsere keretében. Ez az eset arra enged következtetni, hogy az előadások helyett jövőben alkalmasabb lenne ilyen kérdések megbeszélését és nem rendszeres előadását kitűzni programba. — Mindenik felett nagyon helyes lenne más kérdések megtárgyalása is, mint ami a munkatervbe fel van véve, hátha sikeresebb lenne az eredmény.

Az iratterjesztés. Ez évben Ady László és Bogdán Lajos vezették egyesületünknek ezt a sok fáradsággal és utánjárással járó munkakörét. Annyival inkább fáradságosabb volt, mert nemcsak helybeliek könyvszükségletét igyekeztünk ez évben kielégíteni, hanem szépszámban felkereső vidéki lelkészeinket és közönségünket is. Míg a múlt évben a „*Diakonissza-ház*“-tól kaptuk az elárusítandó könyveket bizományba, addig ez évben felvettük az összekötötést a *M. E. K. Dsz.*-el és a *Studium* könyvkiadó vállalattal és könyvszükségleteinket magunk szereztük be. Továbbá helybeli könyvkiadóktól és az Egyházkerületünktől is vásároltunk. Egyes szerzőknek saját kiadásukban megjelent műveit is nagy számban árusítottuk. Könyvraktárunk év elején 164 drb. könyvet tartalmazott 623·50 L. értékben. Évközben vásároltakkal 2816 drb.-ra szaporodott a könyvállomány, amelynek vétel ára 20165·50 L. volt. Ebből eladtunk 2302 drb.-t 26080 L. értékben. A bevételt és kiadást egybe vetve 5915·50 L. a könyvtárunk tiszta jövedelme ez évben.

Iratkerjesztésünk könyvtára jelenleg két részből áll I. *az állandó könyvtár* tartalmaz 56 drb. könyvet 718 L. értékben, melyet saját könyveinkből és adományozott könyvekből létesítettünk, amiért ez uton is hálás köszönetet mondunk a szives adományozóknak. II. *a könyvraktár.* tartalmaz 458 drb. könyvet (amelynek nagy része bizomány) 5633 L. értékben, ebből az egyesület vagyónát 1104 L. értékű könyv képezi.

Pénztári egyenlegünk szintén tetemes haladást mutat. Pénztáros Saja Sándor, illetve betegsége alatt Bencze József. Az év elején átvett pénzbeli vagyón 2191.50 L. ezzel szemben az évvégi készpénz állomány 9786.65 L. Ebből azonban függőben levő tartozás 5116 L., ennek levonásával a pénztár jelenlegi értéke 4670.65 L. és azaz 1329.75 L. amely még hátrálékosoknál van.

Egyesületünk érezte annak a szükségét, hogy a középiskolai diáksággal valami módon a kapcsolatot meg kell teremteni és munkásságát a maga kis körén kívül is kiterjeszteni, ennek megvalósítására legalkalmasabbnak nyilvánult egy *ifjúsági lap* megindítása. Hosszas utánjárás után sikerült is megindítani az „Ifjú Erdély” c. folyó év január havában Dr. *Imre* Lajos professor úr főszerkesztősége és *Kovács* Sándor felelősszerkesztősége mellett. Az „Ifju Erdély”-ről részletes beszámolást, mivel a lezárást nem lehetett megtenni, nem adhatok, csak a következőket mondhatom. A nehézségekkel és aggodalmakkal megindított vállalkozás meglehetősen anyagi, de mondhatni fényes erkölcsi sikerrel járt. Előfizetői száma, amely jelenleg 837, mutatja azt a kedvező fogadtatást, melyben lapunkat Erdély magyar ifjúsága fogadta. A lap írói gárdájába sikerült a theologiai professor urakon kívül a legkiválóbb írókat, tudósokat és nevelőket megnyerni. Sokan keresték fel lapunk hátsábjait a külföldi magyar írók közül is.

Megemlítésre méltó az „Ifjú Erdély” szerkesztősége által május 2-án rendezett „*Madách*”-ünnepély, mely lapunknak szép erkölcsi siker mellett tetemes anyagi hasznot is hajtott.

Egyesületünknek ez évben sikerült tartani egy **diákkonferenciát**, amelynek eszméje még a múlt évben felvetődött, de sok nehézség miatt nem valósulhatott meg. Az Igazgatótanács anyagi segélyezése mellett lehetséges volt a hét ref. testvérkollegium kiküldötteivel (29 diákkal) április 26—28 napjain megtartani a konferenciát. A napi program reggel és este egy egy bibliakör, d. e. két-két előadás, melyet a püspök úr önméltósága és a theol. professor urak tartottak; d. o. Dartigue prof. úr előadása és este

egy egy megbeszélő óra egyesületünk tagjainak a vezetése mellett. A délelőtti koterenciák témái I. A keresztyén élet tényei a) Isten a személyes életben; b) Jézus személyiségének jelentősége; c) az egyházi közösség értéke. II. A keresztyén élet táplálkozása: a) a biblia keresztyén ember életében; b) az imádság értelme; c) a gyülekezeti istentisztelet kérdése. A délutáni előadásokon ismertette Dartigue professzor úr 1. a diákvilágszövetség jelentőségét 2. az ima és autósuggerzió kérdését tárgyalta 3. bemutatta a hit különböző akadályait. Esti megbeszélésünk tárgya 1. Ifj. Ker. Egyesületek, önképzőkörök, bibliakörök munkája, diákkonferenciák; 2. mit olvassuk? 3. munka és barátság.

Ez a pár nap, amelyet együtt töltöttünk diáktestvéreinkkel megmutatta, hogy az Ifj. Ker. Egyesületünk van hivatva arra, hogy maga köré tömörítse a kollegiumok ifjúságát és irányítsa azt a munkában.

Kereste egyesületünk a kapcsolatokat iskolán kívüli ifjúsági egyesületekkel is, így a *kolozsvári alsóvárosi ifjúsági egyesületi* munkáiban közülünk többen activ részt vettek. Valamint a *vasárnap* iskolák vezetésében egész éven át rendszeres munkásságot fejtett ki Dr. Imre Lajos prof. úr vezetése mellett. Rendeztünk egy *karácsonyfa-ünnepélyt* a vasárnap iskolás gyermekek számára.

Egyesületünket meglátogatták február 26 án *Miss Lucy* a középiskolások diákmozgalmának egyik titkára és *Miss Prys* a „*Word Student Christian Federation*” bukaresti titkára és előadásokat tartottak. Április hó 26, 27, 28-án *Dartigue Albert* genfi theol. prof. a *Francia diákszövetség* elnöke, *Miss Bidgrain* körutjuk alkalmával meglátogatták egyesületünket és előadásokat tartottak úgy a fő-, mint a középiskolás diákoknak. Egyesületünk kiküldöttjei ápr. 28 án d. e. külön is fölkeresték a látogatókat, hogy fel-tárják egyesületünknek a helyzetét, kifejtették, mennyire szükséges volna egy *titkárság* szervezése itt is. Nem ígérhettek biztosat, de jóakaratu közbenjárásukról biztosítottak.

Miss Prys révén felvettük az összeköttetést a román diáktestvéreikkel is, akiktől kaptunk egy üdvözlő iratot, amit viszonzotunk is. Május hó 24-én *Miss Prys* és a kolozsvári román diák-munka vezetői felkerestek és felkértek az együttműködésre, amire mi hajlandók voltunk vállalkozni, természetesen existenciánk kellő biztosítása mellett Egyelőre egy *közös munkaprogramm* szerkesztésében állapodtunk meg. Ugyanekkor felkértek a nyár folyamán megalakítandó *nemzeti szövetségbe* való belépésre, — mint magyar

tagozatot. — Amennyiben a mi munkánk annak keretei között biztosítva lesz, hajlandók voltunk és vagyunk belépni.

Egyesületünk élénk kontaktusban volt a *M. E. K. Dsz-el*, a nyári diákkonferenciájukon 4-en vettek részt *Tahiban*. Megrendeltük az „*Erő*” és „*Diákvilág*” c. lapokat, hogy ez által is biztosítsuk a kapcsolatot. Ezekon kívül még több folyóirat járt egyesületünknek. Külföldön levő diáktársainkkal szintén fenntartottuk az összeköttetést.

Íme ezekben lehetne egyesületünk ez évi működését összegezni. Még mindig kezdeményezünk, mindig inkább az eszmények állanak előttünk, még mindig kevés a munka. Hogyha van valami haladás egyik-másik téren, bizonyára sok követelni való marad a másik oldalon. Midőn hálátadunk az Istennek, aki megsegített ez évi munkánkban, kérnünk kell tőle, hogy adjon erőt ennek az ifjúságnak, amelyre ily nagy és nemes feladatok vannak bízva. Lássza be minden diák annak a szükségességét, amiért ez az egyesület dolgozik és készséggel álljon be abba a táborba, melynek egy útja, egy célja és egy élete van — a Krisztus, — hogy őt követve magán segítve, segítsen az emberiségen.

Kelt Kolozsváron, 1923. június 11-én.

Bedő Béla,

az Ifj. Ker. Egy. e. i. elnöke.

3. Pályakérdések és jutalmak az 1923/24. évre.

1. *A héber nyelvből* az 1. éveseknek szóbeli nyílt versenyen a legjobb haladást tanúsítónak, jutalma a gr. *Teleky* alapból 64 lei. A verseny anyaga az egész évi anyag és a Deuteronomium 1. fejezete.

2. *Tudományos írod. pályatétel* a Szász Domokos és Teleky alapok összevont kamataiból ezuttal az *egyháztörténelemből* Szathmárnémeti Sámuel személyisége, vallásossága és teológiája. Jutalma 500 lei.

3. *Kerekes* András zilahi vallásnár ajándékából 200 lei az általa kitűzött köv. tételre: Az erdélyi református egyház főleg iskolai összeköttetései a hollandiai ref. egyházzal kezdettől napjainkig.

4. *A gyak. theologiából* a) A legjobb hom. szem. dolgozat írójának és előadójának a Nagy Péter és gr. *Teleky* alapból 70 lei

b) Valamelyik XIX sz.-beli magyar erdélyi igehirdető ismeretése. Dr. Ravasz Lászlóné adományából 150 lei.

c) Egyházi beszéd Dán. 3. 24—30. alapján. A Molnár A. alapból 40 lei.

d) Predikáció műfordítás (az eredeti benyújtásával) A Nagy Péter alapból 80 lei.

e) Évzáró ima. A Hory-alapból 20 lei.

5. *A legjobb harmonium-játszónak* nyílt versenyen, a Szász D. alapból 140 lei.

6. *Az erd. ref. egyházalkotmány* kifejlődése, mai állapotának bírálata, reform. javaslatok (esetleg). A Bartók-alapból 160 lei.

7. *Jutalmak*: Cwingli alapból 50 lei jeles tanulónak, gr. Teleky-alapból 24—24 lei a két legszorg. diáknak ; a Deák-alapból 60 lei végzett, szegény kiv. szorg. tanulónak palástra.

Pályaművek idegen kézzel írva, lapszámozva, bekötve, jelítés levéllel 1924 május 1-én déli 12 óráig az igazgatóhoz adandók be: ugyanaddig és ugyanott jelentkeznek a nyílt pályázat résztvevői is. Későbbiek figyelembe nem vétetnek.

A tanári kar 1923. június 13-i. üléséből.

Dr. Makkai, igazgató.

Értesítés

az erdélyi református egyházkerület kolozsvári theologiai fakultásáról az 1923—24. tanévre vonatkozólag.

1. *Felvétel.* Az erdélyi református egyházkerület kolozsvári theologiai fakultására úgy a *tanintézetbe*, mint az *internátusba* és a *vele kapcsolatos konviktusba* a *felvételért való folyamodványok* a) keresztlevél, b) érettségi bizonyítvánnyal (nem görög-pótló gimnáziumi érettségivel), vagy lecke könyvvel (Index), vagy ezek hitelesített másolatával felszerelten és a fakultás igazgatóságához címzetten **dr. Makkai Sándor igazgató** kezéhez folyó évi augusztus hó 10-ig küldendők be, a folyamodványok felzetén pontosan megjelölve a folyamodó lakását község, (esetleg utca, házszám) utolsóposta és vármegye, román nyelven is. *Az internátus szűk-volta miatt az I. évre csupán 20 benlakót vehetünk fel*, tanulmányi, magaviseleti és díjfizetési képesség számbavétele alapján. Minden I. évre folyamodó ifju köteles folyamodványához mellékelni *gimn. igazgatójának, vallástanárának, továbbá lelkészének esperesileg megerősített ajánlólevelét*, melyben a lelkészi pályára való rátermettsége s eddigi előéletének megfelelő volta igazoltatik. Küntlakónak csak olyan I éveseket veszünk fel, akik a városon való elhelyezkedésük tanulmányi és erk. szempontból való megbízhatóságát igazolni tudják.

Az előző évben is az intézet kötelékében volt növénkékeknek, — amennyiben felvételükről már értesültek, — elég csak levélben jelentkezniök, *de a jelentkezés okvetlen szükséges.*

2. *Díják.* Minden felvett növendék a beiratkozás alkalmával beiratkozási díj közös cím alatt. — nyugdíjjárulék (60 L), könyvtár-díj (10 L), felszerelési díj (8 L), ifjusági egyleti díj (12 L), theologus theol. köri díj (8 L), irodaköltség és nyomtatvány díj (25 L), — összesen egy évre 123 lejt tartozik fizetni.

Internátusi díj egy évre 800 lei, konviktusi díj egy évre 2200 (kettőezerkettőszáz) lei, mely félévi előleges részletekben fizetendő szintén a beiratáskor és február 1-én.

Az előjáróság a konviktusi és internátusi díjaknak a viszonyokhoz képest való felemelésének jogát fenntartja magának. A bejövételkor minden növendék tartozik magával hozni 10 (tiz) kg. zsirt és 150 (egyszázötven) kg. búzát, melynek ára a befizetendő konviktusi díjba bele nem fog számíttatni és annak részét nem képezi. — E természetbeli fizetés nélkül az internátus—konviktusba senki fel nem vétetik. A termények a beiratkozásokor Kolozsvárt is beszerezhetők, vagy piaci árban megválthatók.

A konviktusi díjak egész évre kötelezők és a szülők (gyám) által megfelelő tanukkal (egyik lehet az illetékes lelkész) tanuzott és kezesekkel kezeselt „Kötelezvény“-ben vállalandók el, melynek űrlapja a felvételi értesítéskor mindenkinek megküldetik s megfelelően kitöltve aláírva, a beiratkozásokor adandó be. *Aki a kötelezvényt a beiratkozás alkalmával be nem nyújtja, az internátusba és konviktusba föl nem vétetik.*

3. *Kedvezmények és ösztöndíjak.* (Lásd 700---1909. egyh. kerületi közgy. jksz. Szabályzatot). Az intézet beiratkozott növendékeinek a következő kedvezmények és ösztöndíjak állanak szolgálatára:

α) Minden ref. vallású theologusnak, amennyiben az előirt feltételeknek megfelel, tandíjmentesség a theol. fakultáson hallgatott tárgyak után, amennyiben az indexeikkel rendben vannak, amennyiben pedig nincsenek rendben, a protestánsok 100 leit fizetnek *tandíj* címen.

β) 16 drb. ösztöndíj a nagyenyedi Bethlen-kollégiumtól járó fejedelmi alapítványból (A mult évben fejenként 100 lei volt).

γ) 4 drb. 300 leies (nagyenyedi, kükülői, széki 2 drb.) és 1 drb. 60 leies (orbai) egyházmegyei stipendium

δ) Ünnepi követségek (legatio), melynek értéke a mult évben fejenként átlag 2200 leit tett ki.

650 lei pályadíjakra.

ξ) Alkalmi segélyek, amelyek összege az idén cca 50'000 lei volt.

Összes segély — a tandíjmentességet nem számítva — körülbelül évi 200'000 lei. Úgy, hogy a drágaság által okozott konviktusi díjemelést, az erkölcsi és tanulási kívánalmaknak megfelelő ifjak, mint a mult évben, úgy a jövőben sem fogják megérezni.

A β) alatt jelzett ösztöndíjakért a folyamodványok a Bethlen-kollégium Méltóságos előjáróságához, a alattiakért az illető egyházmegye tanácsához címzendők, de mindenik a theol. fakultás

igazgatóságához adandó be *folyó évi augusztus 10-ig*. A tanári kar ezeken kívül alkalmi segélyeket is ad; ezeket is augusztus 10-ig kell folyamodni, később és évközben jött kérvények nem véteinek figyelembe. Mindenki, aki bármily segélyért, vagy ösztöndíjért folyamodik, folyamodványban köteles kijelenteni, *hogy a tanári kar által részére kijelölendő intézeti, vagy egyházi munkában készséggel részt vesz és enemü megbízatásait pontosan teljesíti*. E külön munkák nem fognak ellentétben állani pályájára való készülésével, sőt azt fogják kiegészíteni és alaposabbá tenni. Az ösztöndíjakért való folyamodványokhoz, a felvételi kéréshez csatolandó okmányokon kívül (1 pont) mellékelni kell még: a szülők ez évben kiállított hitelesített adókönyvi kivonatát és családi értesítőjét. *Aki a jelzett időig nem folyamodik, vagy nem jelentkezik — még ha a stipendiumot élvezte is — eltávozottnak tekintik* s helye mással töltelik be. Akinek folyamodásához a megkivánt okmányok nem csatoltatnak, annak kérése *nem vétetik figyelembe*.

4. *Beiratkozás*. A jövő tanévre való beiratkozások szeptember hó 14. és 15. napján lesznek.

5. *Internátus*. A bennlakásra felvett ifjak beiratkozás és díjfizetés után költözhetnek be.

Az összes ágyneműt az ifjaknak kell magukkal hozniok, valamint a konviktusba legalább 2—2 drb. asztalkendőőt megjelelve.

6. *A konviktus*. A konviktusban a főzés szept. hó 16-án kezdődik.

7. *Az 1923—24. tanév ünnepélyes megnyitása* szept. hó 16-án d. e. 11 órakor lesz a fakultás dísztermében.

8. A javító- és pótlókollokviumok szept. 12—13-án lesznek.

9. A theol. alapvizsgálat szept. 17—18-án tartatik meg; az előadások kezdete szept. 19.

10. Esetleges tudakozódások a theol. fakultás igazgatójához intézendők (Cluj—Kolozsvár, Ref Theologia).*

Dr. Makkai Sándor,
a ref. theol. fakultás igazgatója.

* *A kollégiumi igazgató* aalt. kérjük, sziveskedjenek a tájékoztatót az érdekelt ifjakkal közölni!

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
I. Az intézet állapota.	
A) <i>Szellemi állapot.</i>	
a) Hatóságok, tanárok — — — — —	3
b) Hallgatók — — — — —	5
B) <i>Anyagi állapot.</i>	
a) Tanintézet — — — — —	6
b) Internátus és konviktus. Segélyezés. — — — — —	8
C) <i>Tan. és nevelő eszközök</i> — — — — —	10
II. Az intézet működése.	
A) <i>Adatok az isk. év történetéhez</i> [¶] — — —	12
B) <i>Fegyelem, oktatás és nevelés.</i>	
a) Fegyelem. — — — — —	13
b) Oktatás. — — — — —	14
1. Tanárok irod. munkássága. — — — — —	14
2. Tanulási eredmény. — — — — —	15
3. Vizsgálatok. — — — — —	16
4. Pályatételek, jutalmak. — — — — —	16
5. Külföldi tanulók. — — — — —	16
6. Órarend és elvégzett tananyag. — — — — —	18
c) Nevelés — — — — —	21
1. Vallásenk. nevelés — — — — —	21
2. Egészségi állapot — — — — —	23
III. Függelék.	
1. Növendékek névsora — — — — —	24
2. Ifj. egyesületi zárójelentések. — — — — —	26
3. Pályakérdések. — — — — —	33
4. Tájékoztató az 1923/24. évre. — — — — —	35